

Sector	: Inwoners	Openbaar: ☒
Afdeling	: Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	:	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er	: Jac Lemmens Tel.: (0495) 57 54 68 en: Ton Weekers	
Portefeuillehouder(s)	: G.J.W. Gabriëls	Nummer B&W-advies: BW-008183

ONDERWERP

Wettelijke- en niet-wettelijke taken gemeentearchief

ADVIES

- Kennisnemen van notitie
- Mogelijke besparingen meenemen bij keuzecatalogus
- Brief en notitie doorsturen naar de raad

TOELICHTING

Relatie met vorig voorstel:

NVT

Algemeen:

De volgende motie werd in de raadsvergadering van 12 november aangenomen:

“Geef inzicht in de kosten voor wettelijke- en niet-wettelijke taken mbt archiefbeheer en geef aan welke besparingen gerealiseerd zouden kunnen worden in personele- en huisvestingskosten”.

Deze notitie geeft inzicht in de kosten voor wettelijke- en niet-wettelijke taken met betrekking tot archiefbeheer.

Argumenten:

NVT

Weert, 12 maart 2015 De directeur: 		S		B	W	W	W	W
					HL	FvE	PS	GG
			akkoord					
			bespreken					
Behandeling uiterlijk in college van 17 maart 2015								

In te vullen door het B&W secretariaat:

- Akkoord
 Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
 Anders, nl.:

- Niet akkoord
 Gewijzigde versie

- A-stuk
 B-stuk
 C-stuk

Beslissing d.d.: 17-03-2015

Nummer: 9

De secretaris,

Kanttekeningen:

NVT

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

[Invulinstructie]

NVT

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGEN

[Invulinstructie]

Begrotingspost:

NVT

Beschikbaar bedrag:

NVT

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

❖ Raadsleden

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

❖ ~~TLS-lijst~~

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Ton Weekers

Extern:

NVT

BIJLAGEN

Openbaar:

2

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

Aan de leden van de raad

Weert, 20-03-2015

Onderwerp : Uitvoering Motie I.M.8
Uw kenmerk :
:

Beste raadsleden,

In uw vergadering van 12 november heeft u aangenomen motie I.M.8 met als onderwerp "wettelijke- en niet-wettelijke taken gemeentearchief". Hierin vraagt u inzicht in de kosten met betrekking tot het archiefbeheer en ook welke besparingen gerealiseerd zouden kunnen worden in personele- en huisvestingskosten.

In de bijlage vindt u de gevraagde informatie. De notitie maakt enerzijds de wettelijke- en niet-wettelijke taken duidelijk en geeft anderzijds aan welke kosten en personele capaciteit gemoeid zijn met het archiefbeheer. Deze notitie kan betrokken worden in de discussie met betrekking tot de keuzecatalogus.

Heeft u nog vragen? Neemt u dan gerust contact op met Jac Lemmens. Hij is bereikbaar op telefoonnummer (0495) 575468 en per e-mail op j.lemmens@weert.nl.

Wij gaan er vanuit u hiermee te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,
Het college van burgemeesters en wethouders,

M.H.F. Knaapen,

A.A.M.M. Heijmans,

Gemeentesecretaris

Burgemeester

Bijlage: takennotitie

Wettelijke- en niet-wettelijke taken van het Gemeentearchief Weert:

Inleiding:

De volgende motie werd in de raadsvergadering van 12 november aangenomen:

“Geef inzicht in de kosten voor wettelijke- en niet-wettelijke taken mbt archiefbeheer en geef aan welke besparingen gerealiseerd zouden kunnen worden in personele- en huisvestingskosten”.

Deze notitie geeft inzicht in de kosten voor wettelijke- en niet-wettelijke taken met betrekking tot archiefbeheer.

Taakstelling in relatie tot archiefwet:

Naast archiefinspectie ten aanzien van de niet-overgedragen archieven zijn de vier B's de basis van de taakstelling van het gemeentearchief:

- Archiefinspectie
- Beheer
- Behoud
- Bestudering
- Beschikbaarstelling

Om onderscheid te kunnen maken tussen wettelijk- en niet-wettelijk, gaan we terug naar de Archiefwet en de Memorie van Toelichting hierop:

Bovengenoemde taken worden namelijk deels letterlijk in de Archiefwet genoemd, maar soms indirect in de toelichting hierop: Artikel 3 van de Archiefwet zegt: "De overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden". In de memorie van toelichting van de Archiefwet 1995 staat verder: "De bestaande wet verplicht de overheidsorganen de onder hen berustende archiefbescheiden in goede en geordende staat te bewaren. Het in goede en geordende staat bewaren zijn aspecten van wat elders in de wet wordt verstaan onder de term beheer en behoud. Onder goede staat valt onder meer ook de veilige bewaring. Ook het toezicht op de zorg en het toezicht op het beheer zijn bij of krachtens de wet aan bepaalde organen opgedragen. Hoewel in het algemeen archieven in geordende staat ook toegankelijk zullen zijn door middel van inventarissen en andere hulpmiddelen, is het in de praktijk wenselijk gebleken dat de toegankelijke staat uitdrukkelijk als aspect van het beheer wordt genoemd. Dit geldt eveneens voor de verplichting om archiefbescheiden die niet, nog niet of niet meer in goede, geordende en toegankelijke staat verkeren, in die staat te brengen."

In de memorie van toelichting op de Archiefwet 1995 staat tenslotte het volgende: "Archieven hebben een tweeledige functie. Ze worden gevormd als bijproduct van het handelen van overheden, instellingen, personen. De overheidsarchieven zijn het geheugen van de overheid. De archiefstukken dienen als instrumenten van het bestuur. Zonder goede, geordende en toegankelijke archieven zijn bestuurlijke zorgvuldigheid en continuïteit loze begrippen en is een goede democratische controle op het bestuur vrijwel onmogelijk. Juist in de archieven is vastgelegd op welke wijze de overheid zich in politieke en bestuurlijke zin heeft beziggehouden met de samenleving. In ons staatsbestel rust dan ook op de overheid de plicht haar archieven gratis open te stellen voor de burger."

Net als in de andere Limburgse steden is dit ook in Weert zo geregeld en dus doet het Gemeentearchief aan archiefinspectie, beheer, behoud, bestudering en beschikbaarstelling.

Wettelijke taken:

- Archiefinspectie: Inspectie, toezicht en advies doen we voor onze eigen gemeente. Basis is de wettekst: "Ook het toezicht op de zorg en het toezicht op het beheer zijn bij of krachtens de wet aan bepaalde organen opgedragen". Kernpunt is hierbij horizontaal toezicht binnen de gemeente. Op basis van de KPI-toetsingscriteria wordt de informatiehuishouding in de gemeente periodiek getoetst. Dit levert een rapportage op. De rapportage wordt opgestuurd naar Gedeputeerde Staten, want die voert het Interbestuurlijk Toezicht Archieven uit op alle Limburgse gemeenten. We doen deze service ook voor omliggende buurgemeenten uitvoeren (opbrengst €7.500,- op jaarbasis).

Kosten: €100.000,- (personeelskosten)

Fte:1,3

-Beheer: Hier wordt het deel "in goede staat" mee bedoeld en dat voeren we in Weert ook zo uit. Er is een archiefbewaarpplaats, er wordt gewerkt met zuurvrije en duurzame materialen en er wordt gelet op selectie en vernietiging bij opname van nieuwe archiefbescheiden bij overdracht van overheidsarchieven en bij schenking bij particuliere archieven.

Kosten: €155.000,-

(personeelskosten €55.000,- plus huisvestingskosten en herverpakkingsmateriaal €100.000,-)

Fte: 1,3

-Behoud: Hiermee wordt het deel "in geordende staat" bedoeld. Archieven dienen gerubriceerd opgeslagen te worden. In 2014 zijn bijvoorbeeld diverse archieven toegankelijk gemaakt en de belangrijkste zijn natuurlijk de overheidsarchieven van de gemeente Stramproy en Weert uit de periode 1920-1998. Daarnaast zijn door vrijwilligers ook nog een aantal particuliere archieven ontsloten. Behoud heeft ook betrekking op restauratie en digitalisering van stukken, die onderhevig zijn aan autonoom verval. Het Gemeentearchief heeft de afgelopen jaren meegedaan aan het overheidsprogramma Metamorfoze en daardoor zo'n tien meter oud-archief gedigitaliseerd. De kosten werden voor 70 % betaald door de rijksoverheid. Digitalisering is in zijn algemeenheid heel duur en kan daarom slechts mondjesmaat worden toegepast door het gemeentearchief Weert. Daarom hebben we ons gefocused op bronnen, die voor genealogen interessant zijn. Tenslotte scoort de beeldbank met de vele gedigitaliseerde foto's en glasnegatieven onverminderd goed bij de bezoekers van de website.

Kosten: €140.000,-

(personeelskosten €95.000,- plus restauratie, digitalisering en archiefbeheerssysteem Atlantis €45.000,-)

Fte: 1,3

Niet-Wettelijke taken:

-Bestudering: is een afgeleide van “in toegankelijk staat”. Zonder bestudering is geen beschikbaarstelling mogelijk. Als je zélf geen kennis hebt van de diverse archieven en collecties kun je geen bezoekers helpen. Met bestudering kun je verder ook boeken en artikelen schrijven, kennis delen met kinderen en volwassenen middels rondleidingen en lezingen, tentoonstellingen maken en dergelijke. Hier is nu een vaste medewerker externe dienstverlening mee belast en ook een tijdelijke kracht. Samen zijn ze verantwoordelijk voor educatie en presentatie, waarover hieronder meer.

Kosten: €47.500,-

(personeelskosten €37.500,- plus kosten voor informatievoorziening/bestudering via de website €10.000,-)

Fte: 0,8

- Beschikbaarstelling: beschikbaarstelling is ook een afgeleide van “in toegankelijke staat”. In de Archiefwet staat immers, dat de burgers en de bewijszoekende recht hebben om de originele stukken gratis ter inzage te verkrijgen. Als je slechts enkele bezoekers per week hebt, heb je geen studiezaal nodig. Maar in Weert trekt de studiezaal het afgelopen jaar toch nog 3.000 bezoekers. We hadden vroeger nog 1.000 bezoekers méér, maar door de digitalisering van de bouwvergunningen is het inzien van analoge stukken in de studiezaal teruggelopen. Daar hebben we op geanticipeerd en de openstelling beperkt tot de ochtenduren en dat werkt prima. In toenemende mate zal de website met haar veelheid aan digitale informatie uit archieven en collecties de rol van de studiezaal overnemen. De digitale studiezaal via de website is enorm toegenomen, tot 50.000 bezoekers in 2014. Daarnaast ook vele vragen via de email, zo'n 1.500 afgelopen jaar. Hier is in hoofdzaak één ingehuurde studiezaalbeheerder van De Risse mee belast onder begeleiding van de gemeentearchivaris.

Kosten €55.000,-

Fte: 1,3

-Educatie: de gemeenten vinden het belangrijk dat kinderen in aanraking komen met plaatselijk erfgoed en zien erfgoededucatie dan ook als belangrijk middel om (toekomstig) publiek met de lokale voorzieningen in aanraking te brengen en die daardoor te versterken. Een bezoek aan het archief hoort er dan natuurlijk bij. Het gemeentearchief Weert heeft haar educatieve activiteiten naar basis- en voortgezet onderwijs zo georganiseerd, met een bereik van zo'n 500 leerlingen per jaar, dat die vooral wordt uitgevoerd middels vijf vrijwilligers. Een vaste medewerker coördineert enkel een en ander vanuit zijn functie als medewerker externe dienstverlening. Geschiedenis is een belangrijke pijler voor identiteit. Deze vorm van cultuureducatie is erg belangrijk voor de creatieve vorming van kinderen.

Kosten: €2.500,-

Fte: geen (enkel vrijwilligers)

-Presentatie: het gemeentearchief Weert heeft de afgelopen jaren het Project Weerter Geschiedschrijving gefaciliteerd en historische exposities gemaakt over deelaspecten van de geschiedenis van Weert en omgeving. De vaste medewerker externe dienstverlening trekt dit in hoge mate, samen met de ingehuurde kracht. Ik verwijs in dit kader graag naar onze activiteiten in het kader van 600 jaar Weert in 2014. De jubileumtentoonstelling “Weert Jubileert” in de Tiendschuur met vier flankerende wisselexposities van jubilerende verenigingen was een doorslaand succes en ook de rubriek “600 jaar Weert in 365 dagen” heeft het bezoek aan de website opgestuwd tot maar liefst 50.000 bezoekers in 2014, een verdubbeling ten opzichte van 2013.

Kosten €50.000,-

(Personeelskosten €37.500,- plus kosten expositie €12.500,-)

Fte: 0,8

Overweging:

Het “downsizen” van het gemeentearchief heeft consequenties voor de uitstraling naar buiten toe. Er is géén sprake meer van actieve informatieverstrekking, noch van cultuurparticipatie, die beide toch dé kern van de Archiefwet raken. Archiveren is géén doel op zichzelf, maar een middel om erfgoed ter beschikking te stellen aan een breed publiek.

De totale kosten bedragen per jaar €550.000,- voor taakstelling, personeel én huisvesting. Er werken momenteel nog 6,8 fte: vier vaste medewerkers in dienst van de gemeente, één vaste medewerker via De Risse en twee tijdelijke ingehuurde krachten.

Het schrappen van bestudering, beschikbaarstelling, educatie en presentatie is daarom niet wenselijk, omdat er dan geen aansluiting meer is bij bestaand en toekomstig publiek. Openbare archieven zijn immers onmisbaar voor de rechtstaat. Uit democratisch oogpunt voor de bewijszoekende en niet minder belangrijk de archieven en collecties vormen een vitaal onderdeel van het culturele erfgoed van een gemeente. Het bestuderen van archieven en collecties door vele mensen, vakmensen en amateurs, vormt niet alleen een bijdrage aan de cultuurontwikkeling, maar archiefonderzoek is tevens een vorm van cultuurparticipatie. Daarvoor moet de keten beheer, behoud, bestudering en beschikbaarstelling intact blijven. Want het een kan niet zonder het ander. Een sterke culturele infrastructuur levert de gemeente bovendien voordelen op, zowel financieel als op het gebied van aantrekkingskracht, leefbaarheid en participatie.

Weert, februari 2015

J. Lemmens, gemeentearchivaris

Uit:

Notulen raadsvergadering 12 november 2014 pag 146.

• **Motie I.M.8 (VVD, D66, WL)**

De raad van de gemeente Weert,
in vergadering bijeen op 12 november 2014;
overwegende dat:

- de Archiefwet van 1995 bepaalt dat overheden hun archieven moeten beheren en stelt hieraan een aantal eisen;
- in de Archiefwet ook staat dat archieven openbaar te raadplegen dienen te zijn;
- het Erfgoedcluster Weert van de gemeente Weert uitvoering geeft aan de wettelijke taken, maar daarnaast ook (facultatieve) taken uitvoert die niet zijn gebaseerd op wettelijke verplichtingen vanuit de Archiefwet;
- de uitvoering van de niet-wettelijke (facultatieve) taken een belangrijk aandeel heeft in de totale personeels- en huisvestingskosten van het Erfgoedcluster Weert;
- er in 2015 een takendiscussie zal plaatsvinden;
van mening zijnde dat:
 - belangrijke besparingen (op personeels- en huisvestingskosten) kunnen worden gerealiseerd door een efficiëntere uitvoering van de wettelijke taken en een beperking van de uitvoering van de facultatieve taken;
draagt het college op:
 1. uiterlijk 1 april 2015 inzicht te geven in de kosten voor archiefbeheer waarbij een splitsing is gemaakt tussen de kosten voor de uitvoering van de wettelijke taken enerzijds en de niet-wettelijke taken anderzijds;
 2. uiterlijk bij de voorjaarsnota 2015 met een voorstel te komen hoe vanaf 2016 invulling zal worden gegeven aan de uitvoering van de wettelijke respectievelijk facultatieve taken en welke besparingen daarbij gerealiseerd zullen kunnen worden